

Hoge golven

De maandenlang aanslepende regeringscrisis heeft sporen nagelaten. Wij vroegen al eerder aandacht voor de onrust als gevolg van de verminderde koopkracht. Vooral in sectoren die geen volledige automatische loonindexering kennen, klonk het gemor van de werknemers.

Alomt zorgt de steeds toenemende werkdruk voor problemen. In sommige bedrijven leidde dat al tot werkonderbrekingen en stakingen. Eerder dan zich af te vragen hoe aan de oorzaken van het ongenoegen een einde kan worden gesteld, richtten politici van Open VLD hun pijlen op de werknemers: de minimale dienstverlening als antwoord op de hinder van de stakingen.

Stakingshinder: minder erg dan de kwaal

Veel gebruikers van het openbaar vervoer ervaren de stakingen van het trein-, tram- en buspersoneel als erg hinderlijk en zij reageren in vele gevallen ronduit negatief. Daarbij wordt te gemakkelijk vergeten dat de oorzaak van de acties zowat altijd het gevolg is van slecht sociaal overleg, het ontbreken bij de werkgevers van de bereidheid om de problemen van de werknemers op te lossen...

Bij stakingen in het onderwijs beklagen nogal wat ouders zich over het ontbreken van opvang. Het gaat dan hoofdzakelijk over het wegvallen van een zeker comfort. Tijdens de onderwijsstakingen tegen de regeringsplannen om het vervroegd uittreden af te schaffen, was de roep van de ouders groot om de leerkrachten te verplichten aan kinderopvang te doen. Die dienstverlening zou de hinder die een onderwijsstaking oplevert voor individuele ouders, moeten weg nemen. Zo kunnen voor alle sectoren tientallen

voorbeelden worden gegeven. Het invoeren van een minimale dienstverlening in geval van syndicale acties biedt echter geen afdoende oplossingen.

Vooral liberale politici pakken graag uit met voorstellen om de actiemogelijkheden (zeker in de openbare sector) te beperken. Zij lanceren regelmatig aanvallen in de richting van de vakbonden en de personeelsleden. Aan ons om hun aanvallen af te weren.

Goed sociaal overleg vermijdt problemen

Het sociaal overleg tussen de overheid en de vakbonden van de openbare sector was de voorbije jaren geen voorbeeld van hoe overleg bijdraagt tot een verbetering van de dienstverlening en het in stand houden van de sociale vrede.

De overheidsvakbonden moesten al te vaak bij de overheid aandringen om de onderhandelingen voor een intersectoraal akkoord op te starten en gaande te houden.

Steevast moesten wij er ook op wijzen dat de eerdere afspraken (nog) niet werden nagekomen. Bij herhaling moesten we vaststellen dat de interesse voor het overheidspersoneel bij de overheid ver te zoeken was. Dat resulteerde onder meer in verdragingsmanoeuvres. Het ontbreken van de bereidheid om te investeren in de openbare sector en de daarin tewerkgestelde personeelsleden was ook af te leiden aan het gebrek aan interesse van de verschillende overheden om degelijke beklivende intersectorale akkoorden af te sluiten.

De overheidsvakbonden hebben desalniettemin met veel geduld grote inspanningen geleverd om, ondanks de passieve houding van de overheid, de sociale vrede te bewaren.

De oorzaken van sociale conflicten in de openbare sector (het onderwijs inbegrepen) zijn quasi altijd het gevolg van een gebrekkig sociaal overleg of het niet uitvoeren van afspraken.

Staken is een recht

Wij willen van geen minimale dienstverlening weten. Dat ondermijnt het stakingsrecht, mist de plicht van de overheid om degelijk sociaal overleg te voeren en legt de druk van het sociaal conflict vooral bij de werknemer. Daarom willen we dat de overheid zich engageert om het sociaal overleg in de openbare sector beter te doen verlopen, om afspraken correct en tijdig uit te voeren en daarbij ook het belang van een openbare dienstverlening consequent te ondersteunen. Wordt daaraan tegemoetgekomen, dan zullen veel conflicten kunnen vermeden worden. Wij pleiten ook voor het invoeren van de sociale bemiddeling in geval van conflicten in de openbare sector. Sociaal bemiddelaars kunnen goed werk verrichten om conflicten tussen overheid en vakbonden op te lossen.

Goede afspraken

De hinder bij acties wordt door de burger vooral als negatief ervaren wanneer hij er onverwachts mee wordt geconfronteerd. Daaraan kan in de meeste gevallen verholpen worden door acties tijdig en duidelijk aan te kondigen. Nog eens herhalen wij dat goed overleg veel problemen kan oplossen.

Brusselse premies

In de zomer van 2007 lag het rapport op tafel van de rondetafelconferentie over de specifieke problemen waarmee het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te kampen heeft. Op basis van dat rapport, waaraan een grote groep onderwijsverantwoordelijken meewerkte, maakten de ministers Vandembroucke en Vanhengel een conceptnota waarin concrete onderwijsplannen werden verwoord. Blikvanger is de intentie van de beide ministers om een jaarlijkse premie toe te kennen aan leerkrachten die al een drietal jaren werken in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Onderwijsminister Vandembroucke stelt daarvoor een budget van drie miljoen euro ter beschikking. Lesgeven in Brussel moet daarmee aantrekkelijker worden.

Wij zijn echter niet tevreden met die maatregel. Het Nederlandstalig onderwijs kampt met ernstige problemen. De rondetafelconferentie, waaraan ook het COV actief deelnam, leidde tot een uitgebreid rapport over de Brusselse situatie. Op basis van dat rapport vraagt het COV de ministers op zoek te gaan naar oplossingen die rekening houden met de werkelijke problemen. Het COV kiest voor het verbeteren van de werkomstandigheden, het verlagen van de werkdruk en het versterken van de personeelsteams... Ook moet geïnvesteerd worden in de opleiding van personeel. De kwaliteit van het Nederlandstalig onder-

wijs in Brussel wordt pas gegarandeerd als aan al die voorwaarden is voldaan. Hetzelfde geldt ook voor andere plaatsen in Vlaanderen waar het voor de leerkrachten moeilijk is om goed te functioneren.

Het COV blijft wel voorstander van een degelijke vergoeding voor de houders van het getuigschrift grondige kennis tweede taal Frans. De overheid moet trouwens garanties bieden opdat de examens die ingericht worden voor het personeel, correct en respectvol verlopen. Onderhandelingen over de Brusselpremie moeten nog worden gevoerd. Voor het Nederlandstalig onderwijs geldt wat ook geldt voor de scholen in Vlaanderen: halve maatregelen lossen niets op. Degelijke oplossingen vergen veel inspanningen en bijkomende financiële middelen.

Bewegen is gezond!

Onderzoekers van de VUB (Vrije Universiteit Brussel) volgden gedurende een aantal weken diabetici, senioren en kinderen die een aangepast fitnessprogramma volgden. Ze constateerden dat de fysieke conditie van die groep met sprongen vooruitging. De VUB-onderzoekers pleiten nu ervoor dat de overheid de fitnesssectoren als partner zou erkennen in het preventieve gezondheidsbeleid.

Het COV wil dat in de basisscholen meer aandacht kan worden besteed aan bewegingsopvoeding, c.q. lichamelijke opvoeding.

Niet dat alleen de school ervoor kan zorgen dat kinderen meer bewegen. Goede gewoonten moeten op jonge leeftijd worden aangeleerd. De overheid moet daarbij helpen. Het volstaat niet dat ministers te kennen geven dat de kinderen meer moeten bewegen. In het kleuteronderwijs en in het lager onderwijs is er nood aan meer uren leermeester bewegingsopvoeding. Er werden al stapjes gezet in de goede richting. Die wachten op een vervolg. Wij stellen dat er meer uren nodig zijn en dat ze best bovenop het gewone urenpakket worden toegekend. De aandacht moet ook gaan naar de infrastructuur. Het schoolgezondheidsbeleid kan een belangrijk onderdeel zijn van het Vlaams gezondheidsbeleid. De scholen moeten voor hun beleid wel kunnen rekenen op personeelsomkadering en middelen voor werking en infrastructuur.

Jaar van de kleuter

De plannen van onderwijsminister Frank Vandembroucke om het Vlaams kleuteronderwijs te stimuleren, waren ambitieus. Zijn maatregelen ter stimulering van de participatie van het kleuteronderwijs kaderen in zijn gelijkheidskansenbeleid, een belangrijke prioriteit voor de onderwijsminister.

Wij vragen dat de werkingsassen die Vandembroucke bij de aanvang van dit project uittekende, volwaardig worden uitgebouwd: de efficiënte gegevensverzameling, een sterke ondersteuning van de kleuterschool, het wegwerken van financiële drempels, de inbreng en medewerking van de Centra voor Leerlingenbegeleiding en de Lokale Overheidsplatforms, de naadloze overgang van opvang naar onderwijs en een motiverende sensibiliseringscampagne.

Van meet af aan onderstreepten we dat, om alle kleuters de beste kansen te geven, om meer zorg te kunnen besteden aan kansarme kleuters..., verschillende voorwaarden moeten zijn vervuld: meer financiële middelen voor infrastructuur en werking, de afschaffing van alle omrekeningspercentages, de inschakeling van beduidend meer kinderverzorgers voor opvoedende taken, meer kleuteronderwijzers om het aantal kleuters per 'klas' omlaag te brengen.

De maatregelen die de minister inmiddels heeft genomen, geven (nog) niet het gewenste resultaat.

Overvolle kleuterklassen in de kijker

De voorbije weken kregen de te grote kleuterklassen volop de belangstelling van de media. Het verhaal moet wel worden genuanceerd. De situatie verschilt van school tot school. Ook is er een verschil tussen de klasjes met 2,5-jarigen en de andere. De wijze waarop het urenpakket wordt aangewend en de indeling in groepen zijn evenzeer bepalende factoren. Dat verandert evenwel niets aan de vele nadelen van te grote kleutergroepen.

Bij iedere instapdatum horen we ontgoochelde reacties over het nieuwe systeem voor het oprichten van uren zomerklas. Die negatieve reacties komen vooral van scholen die vaststellen dat de toegekende lestijden zomerklas niet in verhouding staan tot de aangroei van kleuters. Een bijkomende frustratie is er bij de kleuterscholen met een grote aangroei van kleuters (gemiddeld meer dan 10 t.o.v. de teldatum voor het lestijdenpakket). Zij stellen immers vast dat ze in het vorige systeem van de berekening van de zomerklas meer lestijden zomerklas kregen toegekend. Wanneer dergelijke reacties de pers halen, weerlegt de minister ze door te stellen dat er vanaf het schooljaar 2007-2008 driemaal zoveel middelen worden toegekend voor de oprichting van zomerklassen en dat op basis van de ingestuurde gegevens op de eerste twee instapdata (3 september en 5 november 2007) wordt vastgesteld dat het aantal toegekende lestijden verdrievoudigde.

Halve waarheden

We trachten die tegenstrijdige verklaringen te duiden en meer duidelijkheid te scheppen

in het welles-nietesspelletje dat hierover in de media wordt opgevoerd.

Om de ontgoocheling in de scholen te begrijpen, blikken we terug op de klasgrootte in de kleuterschool voor de invoering van het nieuwe systeem van berekening van de zomerklas. De bevraging die het COV tijdens het schooljaar 2005-2006 tweemaal organiseerde in de kleuterscholen, leerde ons dat het gemiddeld aantal kleuters per klas in de maand februari 22,26 bedroeg. Door de instap van tweënhalfjarige kleuters steeg het gemiddeld aantal tot meer dan 25 kleuters per klas naar het einde van het schooljaar. In vele scholen was het vooral de instapklas (vaak in combinatie met de eerste kleuterklas) die aangroeide tot meer dan 30 kleuters per klas. Die grote klasgroepen zorgen reeds jaren voor ergernis bij al diegenen die met de kleuterschool begaan zijn.

Een nieuw systeem

Om aan die pedagogisch weinig te waardeerende situatie te verhelpen, werkte de minister een nieuw systeem uit voor het oprichten van uren zomerklas.

In het nieuwe systeem genereren de kleuterscholen bijkomende lestijden op iedere instapdatum, zodra het aantal ingeschreven kleuters op de teldag met ten minste twee wordt overschreden. Dat systeem is gelijk voor alle scholen en dus ook rechtvaardiger dan het vorige systeem, waar enkel scholen met een grote aangroei van leerlingen konden genieten van bijkomende uren zomerklas.

De minister verdrievoudigde het budget voor de zomerklassen van 5,2 miljoen euro tot 15,2 miljoen euro. De voornaamste doelstellingen waren meer kleuters school te laten lopen en hen op te vangen in kleinere klassen.

Kritische accenten

Het COV steunde die initiële doelstellingen van de minister. Van bij het begin hebben we evenwel zeer kritische bedenkingen geplaatst bij de praktische uitwerking van het systeem. Vooreerst dient de bijkomende enveloppe volledig te worden benut, wat volgens onze prognoses niet het geval zal zijn. Ten tweede moet de verdrievoudiging van de middelen lineair worden bekeken en niet als een gesloten enveloppe. Voor de praktische uitwerking van het nieuwe systeem werd steeds vergeleken met het aantal ingerichte zomerklassen in het schooljaar 2005-2006. Die vergelijking loopt mank omdat vanaf het kalenderjaar 2002 het geboortecijfer jaar na jaar toenam. Zo worden er op basis van de geboortecijfers tijdens het schooljaar 2007-2008 drieduizend driehonderd zestig kleuters meer verwacht dan in het schooljaar 2006-2007. Voeg daarbij het aantal kleuters dat door de bijkomende acties over de ver-

hoogde kleuterparticipatie bijkomend zal worden ingeschreven (en aanwezig zal zijn), dan zal een aanzienlijk gedeelte van het budget al zijn opgebruikt zonder dat dit effect heeft op het verkleinen van de klasgroepen. Wij hebben steeds bedenkingen geformuleerd bij de berekeningswijze die leidde tot het bepalen van de coëfficiënt van 0,8 lestijd per bijkomende leerling. Dat betekent immers dat een school dertig bijkomende kleuters moet inschrijven om een fulltime klasgroep te kunnen inrichten. Als de minister voortdurend herhaalt dat het budget voor de zomerklassen is verdrievoudigd, dan moet dat budget ook lineair bekeken worden. Dat betekent dat, als het aantal instappers toeneemt, ook het toegekende budget verhoudingsgewijze moet toenemen.

De minister hield met onze standpunten slechts gedeeltelijk rekening, met name dat het principe van de neerwaartse afronding enkel dient te worden toegepast op het geheel van de bijkomende lestijden en niet telkens opnieuw bij de bijkomende lestijden per instapdatum. Dat betekende al een verbetering van 20 % voor het toe te kennen aantal lestijden!

Evalueren is nodig

Er werd ook beloofd dat het nieuwe systeem eind dit schooljaar zal geëvalueerd worden en dat de coëfficiënt zal worden aangepast indien zou blijken dat de middelen niet volledig werden benut.

De reacties uit de scholen bevestigen dat onze gereserveerdheid t.o.v. het nieuwe systeem gegrond was. In de resterende maanden van het schooljaar zullen meer scholen ermee geconfronteerd worden en wij verwachten dat

het ongenoegen in verband met het nieuwe systeem van berekening nog zal toenemen.

Voor de verhoogde kleuterparticipatie bestempelen we de initiatieven GOK+ en Zorg+ als positief. Het vernieuwde systeem voor de berekening van de lestijden zomerklas blijven we zeer kritisch onthalen. We zullen de beloofde evaluatie aangrijpen om onze eerder geformuleerde standpunten opnieuw in te brengen. Vertrekkend van het voorziene budget en ervan uitgaand dat het lineair wordt toegepast, zijn wij ervan overtuigd dat in het nieuwe systeem de coëfficiënt per bijkomende kleuter gevoelig kan (en moet) worden opgetrokken. Wil de minister slagen in zijn opzet om het percentage participerende kleuters op lange termijn te verhogen, dan moeten de kleuters in kleinere klasgroepen worden opgevangen.

Geen eindpunt

De nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs biedt geen oplossing voor de infrastructuurproblematiek, noch voor de omrekeningspercentages.

De kleuterscholen kijken ook uit naar de inschakeling van meer kinderverzorgers. Volwaardig kleuteronderwijs verdient een volwaardige behandeling.

Wil onderwijsminister Vandenbroucke dat de scholen een goed eigen schoolbeleid kunnen voeren en ook de beleidsdoelstelling realiseren, dan volstaan de middelen die nu zijn vrijgemaakt, niet.

Romain Maes ■
algemeen secretaris

Bezinning in Averbode

Om een schooljaar lang energiek te blijven, zijn extra vitamines af en toe welgekomen.

Een *Bezinning voor onderwijsmensen* in de abdij van Averbode is als een vitaminekuur. Een gedreven begeleider staat garant voor een kwaliteitsvolle injectie. De ontmoeting met collega's uit het onderwijs, de rustgevende atmosfeer van de abdij en het leven op het ritme van de abdijsamenleving geven extra energie en inspiratie.

De volgende initiatieven staan nog op het programma:

■ **Leven in al zijn volheid.** Midweekend met Luc Maes op 22-23 februari 2008.

■ **De mens als geschapen medeschepper.** Wie is de mens, God, dat Gij naar hem omziet? Midweekend met Paul Schotsmans op 11-12 april 2008.

Voor meer informatie: 'Bezinning voor onderwijsmensen' van ond.vsko.be/pastoraal.